

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput III. Casus in quibus mortale est repetitis vicibus sic furari modica, ut
exinde tandem excrescat quantitas magna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

damnate videtur, dum dicit Proverb. 28. *Qui subtrahit aliquid à patre suo, & à matre, & hoc dicit non esse peccatum*, vel non esse mortale, dum materia est gravis, *pariceps homicida est*, quia occidit animam suam, vel alterius, cui hoc dicit.

28 2°. septimo Decalogi præcepto filiis, æquè ut aliis, dicitur: *Non furum facies*, id est alienum non surripies, absque consensu domini, dum haberi potest. Unde Catechismus Rom. hîc dicit, furti reos esse filios & uxores à patribus & maritis surripientes.

29 3°. doctrina illa portam latam aperit domesticis furtis, ex quibus mala multa nata sunt sequi, graves utique discordiæ, suspensiones, & judicia temeraria, jactura magna rei familiaris quam pater reservabat ad ulus necessarios.

30 4°. illius doctrinæ patroni nimis facile præsumunt, vel permittunt filiis præsumere, quòd pater hujusmodi furtis non multum dissentiat; cum contrarium potiùs præsumendum sit: quia filius ex una parte debet parentibus honorem, qui exigit ut nihil notabile agat, nisi requisito eorum consensu; ex alia parte obligatio quam habent parentes erga filios, & alios qui ad suam curam pertinent, exigit quòd non sint faciles in consentiendo hujusmodi furtis. Ad partem enim pertinet jus administrandi bona familiæ, cognoscendique & judicandi quos in usus impendi debeant. Ipsi quoque ex officio incumbit impedire luxum, vanitates, & superfluos usus, propter quos furta illa frequenter committuntur. Si enim rationalis causa surripiendi ut plurimum intervenire dicatur, cur non petitur expressus patris consensus? Quis non vider, fundamentum esse præsumendi quòd occultè surripientes in conscientia existiment non obtinendum consensum, si peteretur; sed parentes rationabiliter negaturos, ob rationes quas filiis exponere non solent, quarum una est quòd sciant filios vel filias frequenter cupere hanc vel illam pecuniæ quantitatem, ut in vanos vel malos fines expendant.

31 Per hæc tamen non intendo dicere, quòd filii semper mortaliter peccent dum aliquid in se notabile parentibus surripiunt, absque expresso ipsorum consensu; sed quòd per hoc periculo se exponant peccati mortalis, nisi ex indicis particularibus satis ipsis constet de tacito consensu ipsorum; quòdque Confessarii faciles esse non debeant in excusandis occultis ejusmodi surreptionibus.

32 *Regula septima*: de Religiosis furantibus de bonis Monasterii, non est philosophandum uti de filiis, quasi tanta quantitas requiratur ad mortale furtum ipsorum, quanta requiritur ad mortale furtum filiorum. Quia licet filii sint Monasterii cap. licet de sepulturis; est tamen inter filios Religiosos & seculares differentia magna. Tum quia Religiosi non sunt hæredes in spe bonorum Monasterii, sive nullum habent jus successione, nec capacitatem

proprietas, uti habent filii seculares. Tum quia longè alia est professio ipsorum ac secularium, longèque majorem perfectionem, seu perfectiorem abdicationem rerum temporalium profitentur, ratione voti paupertatis. Idèdque Superior ipsorum jure præsumendus est magis rigorosè invitus respectivè ad ipsos, quàm pater carnalis respectivè ad filios carnis suæ. Unde nimis laxa, religiosæque disciplina noxia videtur opinio Soti & Rodriguez, ad mortale furtum in ipsis requirementum duos aureos; sicut & opinio Petri de Ledesma, aientis in ipsis ad mortale furtum non sufficere octo vel novem regales. Imò rationalius dicitur in ipsis sufficere duos regales, sive eam quantitatem quæ sufficit in secularibus non filiis ad furtum mortale. Ita Rebelius, Azorius, Grassius, Bonacina, alique communiùs. Et ita anno 1594. determinatum fuit in Congregatione Generali Patrum Societatis. Congregatio verò Fulienfium, tametsi divitum, in suo Generali Capitulo, unanimi voto decrevit, summam unius Julii, id est sex circiter assium Belgicorum, esse sufficientem in Religiosis istius reformatissimæ Religionis ad furtum mortale, prout refert Bartholomæus à S. Fausto disp. 34. q. 51.

Suarez tamen cum plerisque aliis censet, 33 mortalis furti facile non condemnandos Religiosos, esculenda & poculenta ad usum suum surripientes (licet in eo notabilem sæpè indecentiam committant contra religiosam perfectionem) nisi damnificatio Monasterii foret nimia, vel res illæ, non ad unum actum comedendi vel bibendi surriperentur, sed valde magna in quantitate, ut occultè retentæ paulatim consumerentur.

CAPUT III.

Casus in quibus mortale est repetitis vicibus sic furari modica, ut exinde tandem excrescat quantitas magna.

34 **P**rimus casus est, dum multi ab uno aliquo homine auferunt singuli modicam quantitatem, ita tamen ut ex modicarum illarum quantitatum collectione, dominus grave damnum patiat, ut dum ager vel vinea à multis hominibus concurrentibus vastatur; qui si simul conspirent ad istud totale damnum, adedque singuli confluant ad totalitatem illius, singuli mortaliter peccant, & singuli (juxta dicta de restitutione) in solidum tenentur ad restitutionem totius damni. Si tamen non conspiraverint, sed fortuito occursum, non adjuvantes alter alterum, quid modicum de vinea singuli vastaverint, singuli venialiter tantum peccaverunt, solumque tenentur ad restitutionem pro parte sua; quippe qui ad alias damni partes non influxerunt, ut supponitur.

35 Secundus casus est, dum unus à diversis personis modicum surripit, ex quo singulari quidem personæ leve damnum patitur, sic tamen ut ex omnibus damnis simul spectatis gra-

ve damnum refultet, ut fieri solet in iis qui ponderibus ac mensuris utuntur dolosis, quæ singulos accedentes obolo defraudant, & in sartoribus, affuetis retinere fragmenta residua ex vestibus à se confectis, non ita vilia, ut rationabiliter censeantur à dominis derelicta. Et isti sine dubio rei sunt furci mortalis. Quia modus ille furandi, licet forte nulli in individuo notabile damnum inferat; infert tamen multitudini sic damnificatorum, graviterque nocet humanæ societati; & nisi graviter prohibitus esset, lata pateret janua ditescendi, statumque suum augendi per furtivas ejusmodi machinationes, honestasque artes & commercia negligendi, in grave Reipublicæ detrimentum. Propter quod Prov. 11. Spiritus sanctus contestatur: *Statera dolosa abominatio est apud Deum.* Et Deuteron. 25. *Non habebis in sacco diversa pondera, majus & minus; abominatur enim Dominus Deus tuus eum qui facit hoc.*

36 Quicumque ergo hoc faciunt ex proposito, in continuo sunt statu peccati mortalis, tenenturque restituere personis damnificatis, si moraliter fieri queat; sin minus pauperibus, maxime illius loci. Illi verò qui non ex proposito, sed casu multa modica furantur à multis, tunc mortaliter peccant, dum advertunt iis notabilem compleri quantitatem.

37 Dicunt quidem plerique majorem eo casu quantitatem ad furtum mortale requiri, quàm si res tota simul & semel ab uno furriperetur. Sed quia istius excessus quora determinari vix aut ne vix quidem potest, pro casuumque varietate varia admodum esse potest; in praxi facile connivendum non est iis qui quantitatem satis notabilem furripuisse deprehenduntur, tamen si à diversis furripuerint; sed ad cavendum periculum, tutius est eligendum; ideoque tales efficaciter inducendi sunt ad restituendum.

38 Tertius casus est, dum quis ab uno & eodem, diversis vicibus, modicum quid singulis vicibus accipit, sic tamen ut modica simul constituant notabilem quantitatem. Et tunc dicendum 1°, cum S. Thoma a. 6. ad 3. & Doctoribus communiter, quòd si singulis vicibus hoc faciat animo expresso vel interpretativo perveniendi ad notabilem quantitatem, in quolibet furtulo peccat mortaliter. Quia quodlibet furtulum procedit ex voluntate graviter damnificandi, tamquam actus imperatus ab actu imperante; actus verò exterior imperatus à voluntate mortaliter mala, est mortaliter malus, utpote participans malitiam interioris actus imperantis, uti constat ex dictis to. 1. Quia tamen malitia actus interni non est executivè completa, nisi dum pervenitur ad notabilem quantitatem, ante eam restitutionis obligatio non urget sub mortali.

39 Dicendum 2°. eum qui ex occasione, sine animo perveniendi ad notabilem quantitatem, sapius furatur modicum ab eodem, solum peccare venialiter donec ad notabilem perva-

niat quantitatem. Verum ubi advertit se per furtulum v. g. decimum, cæteris moraliter conjunctum, notabilem quantitatem complere, peccat mortiferè, etiamsi ex collectione omnium furtulorum venialium unum mortale non constituatur. Est sententia communis, quoad omnes partes.

Ratio primæ partis est quia talis nec aufert, nec auferre vult notabilem quantitatem, nec inferre proximo grave nocumentum.

Ratio secundæ partis est opposita: isto namque casu vult inferre, inferreque de facto grave nocumentum, eo ipso quo complere vult, & de facto complet grave damnum. Hoc autem facit qui sciens quantitatem notabilem compleri per ultimum furtulum, præcedentibus furtulis additum, illud addere vult, de factoque sciens & volens addit; non enim illud addere vult seorsim à præcedentibus, sed conjunctim, cum velit ultimum illud furtulum præcedentibus conjungere. Vult ergo materiam gravem, & grave proximi damnum complere. Per consequens vult mortale peccatum, non solum injustæ detentionis (ut volunt Medina, Navarrus, Lessius, & alii) sed & injustæ acceptionis (ut rectè Vasquez, Layman, & alii communiùs) eo ferè modo quo sapius faciens in die jejunii parvas comestiuiculas, scienter tandem pervenit ad ultimam, quæ juncta cæteris complet comestionem magnam; vel modico sapius tempore laborans in die festo, scienter pervenit ad tempus quidem adhuc in se modicum, sed quod cæteris adjunctum, complet notabile tempus, v. g. duarum horarum. Et ratio est, quia licet ultimum furtulum, ultima comestiuicula, ultima pars temporis quo laborat, in se non sit magna, magis quàm præcedentes, ob moralem tamen cum præcedentibus conjunctionem complet tempus magnum, comestionem magnam, furtum magnum; & ideò mortaliter peccat ultimo furto, ultimo labore, ultimâ comestione, potius quàm præcedentibus, factis absque intentione perveniendi ad quantitatem magnam.

Et ampliùs ostenditur, quòd non solum peccat mortaliter peccato injustæ detentionis, sed & peccato injustæ acceptionis, quia non solum peccat mortaliter dum scienter & volenter ultimum affem v. g. superaddit præcedentibus, quos adhuc habet, & restituere potest, verum etiam dum eos ampliùs non habet, nec habet in re, nec in spe, unde eos restituat. Quia superadditione ultimi affis equidem voluntariè complet gravem proximi læsionem, aliàs non futuram gravem. Equè verò mortale est, voluntariè complere gravem proximi læsionem, dum potest non complere, quàm completam non tollere, seu non reparare, dum tollere potest & reparare. Talis verò mortaliter non peccaret in sententia Medina. Non enim peccato injustæ acceptionis (ut ipse vult cum aliis supra relatis) neque peccato injustæ detentionis; quia iste non est in-

justus detentor, nisi ultimi assis; non verò præcedentium, quos nec habet amplius, nec potest, ac per consequens non tenetur restituere. Siquidem eo ipso definit injustè detinere materiam præcedentem, quo definit obligari ad illius restitutionem: cum non detineat injustè nisi qui tenetur restituere.

42 Ratio tertiæ partis, quòd utique ex collectione omnium furtulorum venialium non constituatur unum mortale furtum, est quia in illo casu unum furtum mortale non constituitur ex collectione omnium furtulorum, præter ultimum (cum cætera sine ipso, tam collectivè, quàm distributivè, supponantur levia) neque ex collectione omnium cum ultimo; quandoquidem ultimum nunquam fuerit veniale, sed semper mortale, prout ex præmissis constat. Igitur ex multis venialibus furtulis, etiam collectivè sumptis, non constituitur unum furtum mortale. Vide dicta to. i. ubi ostendimus, ex collectione omnium venialium de mundo nunquam fieri posse unum mortale, eò quòd malitia mortalis & venialis non sint ejusdem ordinis, sed malitia mortalis sit superioris, & in infinitum excedentis; veniale verò inferioris; imò in infinitum inferioris ordinis, prout docet S. Thomas 1. 2. q. 88. a. 4. Multiplicatio verò rerum inferioris ordinis quantalibet sit, nunquam evehit eas ad superiorem ordinem. Unde licet voluntas furandi unum eundemque assen in infinitum multiplicetur, nunquam equidem sit mortalis. Aliud est de materia levi & gravi, quæ quia ejusdem sunt ordinis, materia levis per sui multiplicationem fieri potest gravis.

43 Dicendum 3°. sicut furtum ultimi assis, v. g. decimi, scienter & volenter præcedentibus additum, est mortale; ita & furtum undecimi, duodecimi, &c. assis. Ita Rebellius, Bonacina, &c. Tam enim undecimo, duodecimo asse, &c. præcedentibus addito, completur notabilis læsio proximi, quàm decimo.

44 Dicendum 4°. si fur ultimum assen, v. g. decimum, surripiendo, nullo modo adverteret ad furta præcedentia, ne virtualiter quidem, vel interpretativè, vel ultimum superadderet, postquam furtula præcedentia per restitutionem reparasset, mortaliter non peccaret. Tunc enim furtula præcedentia moraliter ita se haberent, ac si non præcessissent.

CAPUT IV.

Satisfit objectionibus quæ sunt contra dicta capitula præcedentia.

45 **O**bjicies 1°. per leves detractiones nunquam pervenitur ad gravem: ergo nec per furta levia ad furtum grave.

Nego antecedens cum Card. de Lugo disp. 14. sect. i. sunt enim aliqui defectus, de se leves, quorum frequens multiplicatio non modicam certis personis causat infamiam: tamen enim vir religiosus non multum infametur dicendo quòd semel iterumque menti-

rus sit; secus dicendo quòd adeò frequenter mentiatur, ut mendax seu mendacius obnoxius censeatur.

Objicies 2°. dum repetitis vicibus furatur quis modica, singula furtula non sunt mortale peccatum: ergo nullum ex illis est mortale peccatum; si enim singula non sint, non est cur unum præ alio, v. g. ultimum præ primo.

Nego consequentiam; ratio namque cur ultimum potius mortale sit quàm primum, est quia ultimum complet materiam gravem, non primum, & qui primum assen furatur, nihil cogitans, nec intendens de ulterioribus furtis, non vult conjugere, nec de facto conjugit illum cum ulterioribus: utpote necdum existentibus in re, nec in intentione; qui verò furatur ultimum advertenter ut supra, vult illum conjugere, de facto conjugit cum præcedentibus adhuc existentibus, saltem in effectu, damnificatione scilicet proximi.

Objicies 3°. non satis explicatur, quomodo ultimum moraliter conjugatur cum præcedentibus, potius quàm primum cum subsequentibus. In quo enim consistit major illa conjunctio? Non in eo quòd novem præcesserint, & moraliter adhuc perseveret obligatio restitutionis eorum. Alias mortale foret furtum decimi assis post triginta annos additum novem aliis ante triginta annos eidem sublati, nec adhuc restituti. Non etiam in eo quòd novem præcesserint, & post breve tempus superaddatur decimus assis. Sic enim acceptio decimi assis æquè moraliter conjugitur novem acceptionibus præcedentibus, ac decimus assis novem assibus præcedentibus. Vel ergo ob hanc conjunctionem moralem, acceptio decimi assis, ut conjuncta novem acceptionibus præcedentibus, constituit unam acceptionem mortalem (adeoque ex collectione decem acceptionum venialium fit una acceptio mortalis) vel ob illam conjunctionem moralem decimus assis, ut conjunctus novem assibus præcedentibus, non constituit unam materiam gravem. Denique moralis illa conjunctio non consistit in expressa intentione quasi iteratò accipiendi retinendique novem asses præcedentes unà cum decimo, qui jam surripitur; nec in surreptione decimi assis cum reflexione ad novem asses antè surreptos eisdem. Tum quia non est cur intentio illa, vel reflexio magis uniat asses, quàm eorum acceptiones. Tum quia expressa illa intentio nunquam vel rarò adest; quemadmodum verò fur, qui per revelationem sciret se repetitis vicibus commissurum decem furtula, singula unius assis, non peccaret mortaliter primum furando; sic mortaliter non peccat, furando ultimum, cum reflexione ad anteriora furtula.

Respondeo id satis explicatum in responsione ad objectionem præcedentem: fur enim surripens decimum assen cum advertentia ad novem non diù ante surreptos, non vult furari